

Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

Snabb värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpestvirus till följd av situationen i Europa med nytt utbrott på gris i norra Tyskland

BAKGRUND

Tyska myndigheter rapporterade den 15 november 2021 att afrikansk svinpest (ASF) har bekräftats i en specialiserad slaktgrisbesättning i Mecklenburg-Vorpommern i norra Tyskland. Besättningen ligger ca 100 km från det tidigare restriktionsområdet och cirka 150 km från polska gränsen. Besättningen har drygt 4000 grisar och misstanken väcktes på grund av ökad dödlighet. Smittkällan är ännu inte känd. Besättningen ligger enligt uppgift i ett område med få tamgrisbesättningar men med tät vildsvinspopulation. Trots pågående övervakning av ASF på vildsvin i området har sjukdomen inte påvisats bland vildsvin. Avlivning av djuren i besättningen pågår och skyddsåtgärder, däribland utökad övervakning av vildsvin, införs. Inga förflyttningar av djur eller djurprodukter från den smittade besättningen till andra medlemsländer är noterade.

Tyskland är sedan tidigare den tolfte medlemsstaten att drabbas av spridningen av ASF, som sedan 2014 förekommit inom EU. Från introduktionen till Tyskland i september 2020 och fram till 20 oktober i år har ASF påvisats på mer än 2400 vildsvin från Brandenburg och Sachsen befunnits positiva för ASF, de allra flesta i Brandenburg.

Övriga medlemsstater som rapporterat utbrott hos tamgris och/eller fall på vildsvin är: Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckien, Ungern, Slovakien, Rumänien, Bulgarien, Belgien och Grekland med en enskild rapport om ett utbrott i en småskalig besättning. Tjeckien som 2017 drabbades av en begränsad ASF-introduktion till vildsvin i östra delarna av landet friförklarades officiellt i mars 2019 och Belgien friförklarades i november 2020. Med undantag av Rumänien och till viss del Bulgarien har smittspridningen i EU främst skett i vildsvinspopulationen med sporadiska utbrott i tamgrisbesättningar och då med begränsad sekundär spridning. Spridningen har dels skett successivt och långsamt inom vildsvinspopulationen, dels via långväga spridning med människans hjälp.

ASF-situationen inom EU har värderats i flera tidigare riskvärderingar. Dessa kan hittas tillsammans med statsepizootologens kommentar på SVA:s webbplats:

<http://www.sva.se/smittlage/statsepizootologen/statsepizootologen-kommenterar>

SANNOLIKHET ATT SVENSKA TAMGRISAR ELLER VILDSVIN UTSÄTTS FÖR AFRIKANSK SVINPEST TILL FÖLJD AV SITUATIONEN I EUROPA MED SPRIDNING TILL TAMGRIS I TYSKLAND

Inga grisar har förts in från Tyskland till Sverige sedan mitten av juli. Införsel av embryon eller galtisperma från Tyskland har inte skett under de tre senaste månaderna. Direkt invandring av smittade vildsvin till Sverige förhindras av Sveriges vattengräns och vildsvinens utbredning.

Indirekt smittspridning med personer, utrustning, kläder och skor skulle kunna ske via t.ex. jägare och lantbruksarbetare. Lantbruksarbetare från centrala och östra Europa och Baltikum förekommer i Sverige men exakt antal eller hur många som har kontakt med grisar har inte kunnat uppskattas med säkerhet. Med anledning av den rådande situationen med covid-19 har resor till och från Sverige varit begränsade för denna personalgrupp. Även jaktresor och turism har minskat betydligt under den rådande pandemin varför sannolikhet för indirekt smitta via dessa grupper fortfarande bedöms som lägre än tidigare.

Införsel av djurprodukter och livsmedel är tillåtet från länder inom EU. Kommersiell införsel av fläsk och fläskköttprodukter från gris sker i stor omfattning från Tyskland. Det finns dock inga indikationer på att det skulle förekomma smittade kommersiella produkter från tyska grisar i nuläget. Även införseln av vildsvinskött från Tyskland är relativt omfattande, men även om spridningen i vildsvinspopulationen har ökat sedan situationen senast bedömdes är det inte troligt att legalt, kommersiellt hanterat vildsvinskött skulle vara smittat.

Fokal introduktion till vildsvin via mänskliga aktiviteter bedöms fortfarande vara det mest sannolika scenariot för ASF-introduktion i Sverige.

Sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpestvirus som följd av situationen avseende afrikansk svinpest i Europa med spridning till gris i Tyskland bedöms vara störst via riskvägen djurprodukter. Sannolikheten för att detta ska inträffa bedöms för gris vara mycket låg och för vildsvin låg.

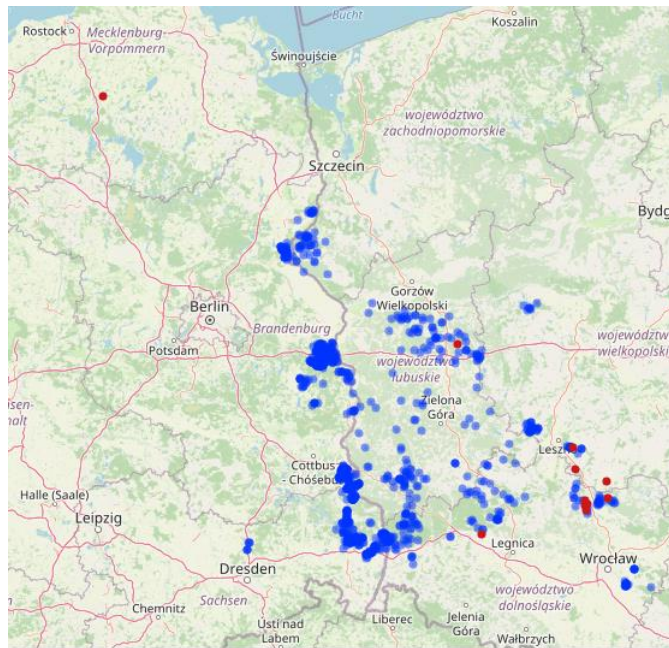
Osäkerheten i denna värdering är medelhög. Nivån av osäkerhet är bedömd utifrån kvaliteten på de uppgifter som funnits tillgängliga för värderingen.

Definitioner på de termer som används vid sannolikhetsvärderingen:

- Försumbar – så ovanligt att det saknar betydelse
- Mycket låg – mycket ovanligt, men kan inte uteslutas
- Låg – sällan, men förekommer
- Medelhög – förekommer ibland
- Hög – förekommer ofta
- Mycket hög – förekommer nästan alltid

Tabell 1. Summering av resultat för den snabba riskvärderingen

Riskväg	Värdering av sannolikhet	Osäkerhet i värderingen
1. Levande djur och kläckägg (legal/illegal införsel) inkl deras transportfordon/burar	Försumbar	Låg till Medelhög
2. Sperm, ägg, embryon (legal/illegal) inkl deras transportfordon/emballage	Försumbar	Låg
3. Indirekt smittspridning (fordon, personer, utrustning, foder och strö)	Mycket låg	Medelhög
4. Djurprodukter, inkl bl.a. kött och troféer, samt animaliskt matavfall (legal/illegal införsel)	från Försumbar till Låg	Medelhög
5. Vektorer	Riskvägen är inte relevant	-
6. Vilda djur	Försumbar	Låg till Medelhög

Karta över rapporterade fall av afrikansk svinpest (ASF) i Tyskland och Polen från 1 augusti till 17 november 2021. Blå punkter motsvarar rapporterade vildsvinsfall och röda punkter tamgrisutbrott.

Källa: EU:s sjukdomsrapporteringsystem ADIS.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) följer situationen i landet och bedömer när det finns behov av en ny värdering av sannolikheten för att den svenska djurpopulationen utsätts för smitta med afrikansk svinpest.